

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Entre la vida i la mort

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Jordi Sierra i Fabra, *El soldat i la nena*. Traducció de Margarida Trias. Il·lustracions de Mabel Piérola. EDICIONS DESTINO. Barcelona, 2003. A partir de 8 anys.

“T” havien dit que lluitaves per alguna cosa i saps que moriràs per res. [...] Us ho van dir que moriríeu per res, per un turó inútil?”. Aquestes són dues de les reflexions que es troben en el conte que Jordi Sierra i Fabra i Mabel Piérola, escriptor i il·lustradora, han publicat en un àlbum que manté un perfecte equilibri entre el realisme i el somni, entre el desig i la realitat, entre el món dels vius i la incògnita del més enllà.

Sierra i Fabra, al costat de la seva habitual publicació narrativa, últimament sem-

va ser presentat no només en la seva part textual, sinó també amb una il·lustració còmplice en els fets relatats i en els desitjos. I Mabel Piérola ha aportat aquesta faceta des del manuscrit en grafit del títol de la coberta, fins a les imatges de les portadelles i les làmines simples i dobles interiors.

El filat espinós i els pals de la tanca marquen amb intensitat l'entrada i la sortida i enxarxen l'àlbum. Sembla més aviat una escenografia d'una obra teatral amb la guerra de fons. Però, en lloc de caure en una fredor de colors, la il·lustradora ha optat per colors vius, esperançadors, lleugerament tacats de petits rius de sang, amb les siluetes del soldat i la petita mort.

A les làmines interiors, la mà Piérola actua amb més força i converteix algunes de les imatges en una visió que, de tan surrealista, es fon a la realitat. Per entendre'ns, les làmines de Mabel Piérola són el contrapès de les làmines en vídeo de les guerres del món que acompanyen a taula a l'hora de dinar i de sopar.

Escriptor i il·lustradora afronten, doncs, la crueltat de la guerra amb les seves armes, la paraula escrita i la il·lustració. Però ni l'un ni l'altre pretenen transformar la realitat, ni evadir els símbols més evidents d'una guerra: casc, metralleres, fusells, corretjams, medalles, galons, uni-

formes, vaixells de joguina sobre plànols de batalla, estaments del poder, polítics... Una de les làmines, la més irònica, i per això em permeto de relatar-la, mostra uns vàters públics o d'una institució mundial de pes, amb quatre o cinc polítics a les tasses dels urinaris, en ple alliberament dels seus mals de ventre, perfectament identificats: un porta gellaba; un altre, casquet jueu; un altre, turbant, un altre, vestit occidental... La pica de les mans és plena d'aigua vermella. I l'aixeta continua rajant del mateix color.

Quan les pàgines no tenen il·lustració, una bala travessa la doble plana de banda a banda, com un coet. L'únic contrast, de caràcter més poètic, la nena -que representa la Mort- amb un ram de flors. Un conte il·lustrat per a totes les edats que compleix la funció que tant es reclama als àlbums.

Andreu Martín, *El Diable en el joc de rol*. Col·lecció *La Llum del Far*. EDITORIAL BAULA. Barcelona, 2003. A partir de 14 anys.

Agustín Fernández Paz, *Nit d'ombres voraces*. Traducció de Josep Franco. Col·lecció *Espurna*. EDICIONS BROMERA. Alzira, 2003. A partir de 14 anys.

Jordi de Manuel, *El beuratge*. ALFAGUARA - GRUP PROMOTOR. Barcelona, 2003. A partir de 14 anys.

Novel·la guanyadora del segon premi Alandar. Un jove proposa als seus companys d'insituit participar en un joc de rol basat en les cartes del tarot. El protagonista d'aquesta història, que assumeix el paper del diable, no sospita que el seu opositor, el boig, en la seva ambició per guanyar la partida, pot intentar fer joc brut.

Novel·la finalista del Premio Nacional de Literatura Juvenil. L'autor parla de Sara, una noia que es veu obligada a passar les vacances a casa de la seva àvia, que ha mort recentment. A l'habitació hi ha una presència fantasmal. Cartes, fotografies i una llibreta de notes contenen oculta una història d'amor.

Una noia de 14 anys descobreix un secret al soterrani de la vella casa on estiuja i troba un objecte que sembla que pertany a un personatge enigmàtic anomenat G. La protagonista s'adona del poder de la troballa i intenta descobrir la identitat del personatge. La trama la va conduint fins a una situació que la mantindrà entre la vida i la mort.

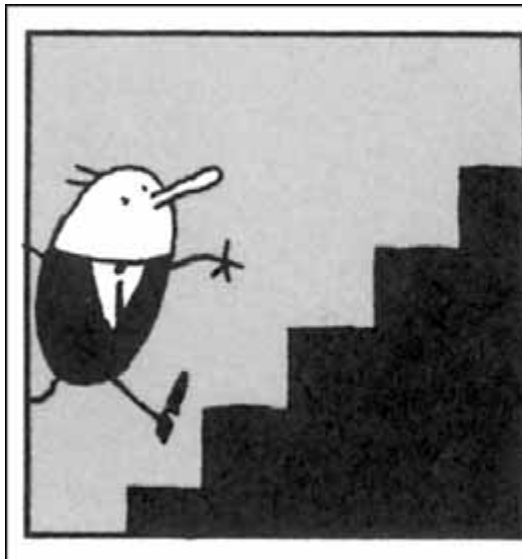
IL·LUSTRACIÓ DE MABEL PIÉROLA

bla que es dediqui a elaborar petites peces d'artesanía, com fa el vell orfebre, primer amb el llibre dedicat a l'òpera, un altre àlbum a tenir en compte, i ara amb aquest crític silenciós contra la guerra.

Només dos protagonistes mouen el relat, els mateixos que donen el títol al conte. D'una banda, un soldat que veu la mort de prop i, d'una altra, la mateixa Mort, però no amb la imatge de la senyora de la dalla, sinó amagada darrere el somriure d'una nena que apareix al camp de batalla.

SURREALISME POÈTIC

Aquesta trobada pròpia del més enllà, però arran de terra, que no m'atreveria a qualificar de ciència-ficció, sinó de surrealisme poètic, serveix a l'autor per bastir un conte reflexiu a favor de la pau i contra l'absurditat de qualsevol guerra. Un conte així, un àlbum com aquest, necessita-

LEWIS TRONDHEIM

Petits universos

JOSEP CÁLVEZ

GÒMIC

Lewis Trondheim, *Inefables i Génesis apocalípticos*. ASTIBERRI. Bilbao, 2003.

Entre Planeta DeAgostini continua publicant les referencials *Aventures de Lapinot*, Astiberri ens ofereix un altre vessant de l'obra de Lewis Trondheim a *Inefables i Génesis apocalípticos*. Aquestes dues obres són un recull de contes que, tot i la seva senzillesa i homogeneïtat formal, són autèntiques perles narratives. S'estructuren amb unifor-

mitat, en una pàgina amb dotze vinyetes petites i una d'allargada a *Inefables* o en quatre pàgines de setze vinyetes petites a *Génesis apocalípticos*. Els dibuixos són caricatures molt elementals, però amb un fort contingut icònic i un ús productiu de la imaginació, mentre que els textos situats a sobre de les vinyetes són frases més o menys curtes, mai llargues, segons la densitat del relat. Aquesta simplicitat del relat gràfic és un repte narratiu que reivindicava més la ingenuïtat que l'austeritat, ja que es revela un escenari adient per al desenvolupament lúdic i desmitificador de la imaginació.

Génesis apocalípticos conté sis històries curtes que juguen amb referents de diferents mitologies i de vegades amb les inquietuds metafísiques de les

quals es nodreixen. Hi ha moments molt suggerents, com ara el joc que estableix a *La muerte burlesca* entre l'eternitat, la vida, la mort i el temps que passa mitjançant les seves representacions gràfiques. Amb dos elements simbòlics, la vinyeta negra i la vinyeta blanca, aconseguen sintetitzar ironia i lirisme sobre conceptes carregats de significat.

Els relats de *Inefables* desenvolupen uns peculiars mons fantàstics, conformats per comportaments humans, o animals, que generalment extreuen una tendència concreta del tarannà dels personatges. D'aquesta manera, el que és normal o quotidià es converteix en fantàstic mitjançant una relació que es resol amb l'evidenciació de la paradoxa que l'origina.